

A KHR tv. szerinti referenciaadat-szolgáltatási kötelezettség hatályával kapcsolatos felügyeleti állásfoglalás

A felügyelt intézmény (**Társaság**) állásfoglalás kiadása iránti kérelemmel fordult a Magyar Nemzeti Bankhoz (**MNB**) a központi hitelinformációs rendszerről szóló 2011. évi CXXII. törvény (**KHR tv.**) szerinti referenciaadat-szolgáltatási kötelezettség hatályával kapcsolatos alábbi jogkérdésben.

I. A TÉNYÁLLÁS

A Társaság kezességvállalására jogosult pénzügyi intézmény a Központi Hitelinformációs Rendszerben (**KHR**) rögzített, adós felé fennálló követelését csökkenti a Társaság által részére teljesített összeggel. A Társaság kezességvállalási tevékenységéből megtérítési igényként keletkező követeléseinek értékesítése során a vevők részéről kérdésként merül fel az, hogy a Társaság a követelése tekintetében referenciaadat-átruházónak minősül-e. A Társaság válasza az, hogy a KHR tv. alapján referenciaadat-szolgáltatására nem jogosult és nem köteles, azokat a pénzügyi intézmény partnereitől átvenni nem tudja, így a követelésvásárlók részére továbbadni sincs lehetősége. A KHR elektronikus felülete sem alkalmas arra, hogy ugyanazon jogalpból eredő követelések tekintetében több jogosultat tartson nyilván. Ezért a Társaság abban az esetben sem tudna referenciaadatokat átvenni, majd átadni, amennyiben erre a KHR tv. alapján köteles volna.

II. A JOGKÉRDÉS

A Társaság az ismertetett tényállás alapján a fenti válaszában és az alábbi álláspontjának megerősítését kérte az MNB-től abban a jogkérdésben, hogy a KHR tv. alapján köteles-e a referenciaadatok szolgáltatására, átvételére-átadására?

III. A TÁRSASÁG ÁLLÁSPONTJA

A kérdést jogi szempontból megítélve a Társaság azt vizsgálta, hogy a KHR tv. azon előírásának hatálya alá tartozik-e, miszerint¹ a referenciaadat-szolgáltató a pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötését követően írásban átadja a KHR részére a vállalkozások referenciaadatait. Eszerint abban az esetben szükséges a referenciaadatok szolgáltatása, amennyiben a pénzügyi szolgáltatás igénybevevője megfelel a vállalkozás KHR tv. szerinti fogalmi meghatározásának². A törvény a kivételként kezelt referenciaadat-szolgáltatókat kiveszi a vállalkozások köréből. Miután a Társaság a pénzügyi szolgáltatási tevékenységét kizárólag pénzügyi intézmények részére nyújtja és velük szerződik, a pénzügyi intézmények pedig kivétel nélkül referenciaadat-szolgáltatóknak minősülnek, így esetében a KHR tv. 5. § (2) bekezdés b) pontjának előírása szerinti „vállalkozás” fogalmi elem nem teljesül. Mivel a Társaság a pénzügyi szolgáltatási tevékenységét nem a KHR tv. szerinti vállalkozások részére nyújtja, ebből eredően pedig nem köteles és nem is jogosult referenciaadatok-szolgáltatására, azok átvételére és követelésvásárlók számára való átadására sem.

Az előbbieken túl a készfizető kezesi helytállási kötelezettségének teljesítésével a Társaság megtérítési igénye a finanszírozást igénybe vevő ügyfelekkel szemben keletkezik. Az ügyfelek a törvényi kritériumok közül a vállalkozás fogalomnak jellemzően megfelelnek, viszont nem minősülnek a pénzügyi szolgáltatás igénybevevőinek, és velük szemben a Társaságnak a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény alapján magánjogi jellegű megtérítési követelése áll fenn, illetve kerül értékesítésre a követelésvásárlók részére. Azaz a KHR tv. előírásai ebben a relációban sem teljesülnek.

A Társaság a kérdést gyakorlati szempontból is megítélve kifejtette, hogy a pénzügyi intézmény referenciaadat-szolgáltatók átadják a KHR-nek mindazon finanszírozási szerződések referenciaadatait, amelyekhez a Társaság készfizető kezességvállalása kapcsolódik. Azután, hogy a Társaság helytállási kötelezettségét a pénzügyi intézmény irányában teljesíti, a pénzügyi intézmény csökkenti a KHR felé jelentett követelését, de a fennmaradó követelés továbbra is szerepel a KHR-ben. A KHR azonban nem alkalmas az ugyanazon jogalpból eredő követelések esetében több jogosult nyilvántartására.

A fentiek alapján a Társaság álláspontja szerint a KHR referenciaadatok-szolgáltatására nem jogosult és nem köteles, azokat pénzügyi intézményektől átvenni és a követelésvásárló pénzügyi vállalkozások részére átadni sem tudja.

¹ KHR tv. 5. § (2) bekezdés b) pontja.

² KHR tv. 2. § (1) bekezdés g) pontja.

IV. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Az ismertetett tényállás és jogkérdés kapcsán az MNB a KHR tv. alábbiakban kiemelt – részben a Társaság által is hivatkozott – előírásait vette irányadóknak.

A KHR tv. 2. § (1) bekezdés értelmében e törvény alkalmazásában

a) nyilvántartott személy: egyebek mellett valamennyi olyan vállalkozás, amelynek referenciaadatait a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás kezeli;

c) pénzügyi szolgáltatás: a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 3. § (1) bekezdés b)–c), f)–g) és l) pontjában foglalt tevékenységek, ideértve a közraktárakról szóló 1996. évi XLVIII. törvény 28. §-a szerinti kölcsönnyújtást is;

e) referenciaadat: bármely olyan adat, ideértve a nyilvántartott személy személyazonosító adatait is, amelyet a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás törvény alapján kezelhet;

f) referenciaadat-szolgáltató:

1. egyebek mellett a pénzügyi szolgáltatások legalább egyikét végző pénzügyi intézmény;

g) vállalkozás: a gazdasági társaság, fióktelep, az európai részvénytársaság, a szövetkezet, az európai szövetkezet, az európai gazdasági egyesülés, a lakásszövetkezet és az egyéni vállalkozó, ide nem értve a referenciaadat-szolgáltatót.

A KHR tv. 5. § (2) bekezdés b) pontja alapján a referenciaadat-szolgáltató egyebek mellett a pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés (az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződés) megkötését követően írásban átadja a KHR részére a vállalkozásoknak a melléklet II. fejezetének 2.1 pontja és 2.2 pontja a)–d) és l) alpontja szerinti referenciaadatait.

A KHR tv. 6. § (3) bekezdés a) pontja szerint az e törvényben foglalt feltételek fennállása esetén a referenciaadat-szolgáltató – az ügyfélvédelmi szabályok figyelembevételével – öt munkanapon belül köteles az általa kezelt referenciaadatokat a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére írásban átadni. A határidő számításának kezdete az 5. § (2) bekezdésében meghatározott szerződések megkötésének időpontja.

A (4) bekezdés szerint a referenciaadat-szolgáltató adatátadási kötelezettsége a már átadott referenciaadatok módosulása esetén is fennáll. Ebben az esetben a referenciaadat-szolgáltató az adatot az arról való tudomásszerzést követő öt munkanapon belül írásban átadja a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére.

Az (5) bekezdés szerint a referenciaadat-szolgáltató a tárgyhót követő ötödik munkanapig átadja a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére a melléklet II. fejezet 1.2 pontjának j) és k) alpontja, illetve 2.2 pontjának k) és l) alpontja szerinti adatot.

A (6) bekezdés szerint amennyiben a nyilvántartott személy az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződés hatálya alatt előtörlesztést teljesít, a referenciaadat-szolgáltató az előtörlesztést követő öt munkanapon belül átadja a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére a melléklet II. fejezet 1.2 pont i) alpontja, illetve 2.2 pont j) alpontja szerinti adatot.

A KHR tv. 7. § (1) bekezdése értelmében egyéb mellett a 14. §-ban foglalt rendelkezés alkalmazása során a lejárt és meg nem fizetett tartozás összegének és időtartamának számítását abban az esetben is folyamatosan kell végezni, ha az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződésből eredő követelés egy másik referenciaadat-szolgáltató részére átruházásra kerül.

A KHR tv. 14. §-a szerint a referenciaadat-szolgáltató a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére írásban átadja annak a vállalkozásnak a melléklet II. fejezetének 2.1–2.2 pontja szerinti referenciaadatait, aki az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződésben vállalt fizetési kötelezettségének oly módon nem tesz eleget, hogy a lejárt és meg nem fizetett tartozása több mint harminc napon keresztül fennállt.

A KHR tv. jelenlegi szabályrendszerét alapul véve az MNB egyetért a Társaság azon megítélésével, miszerint a KHR referenciaadatok-szolgáltatására nem jogosult.

Az MNB álláspontja szerint a KHR tv. előírásai alapján a Társaság kezességvállalásával biztosított pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződésekkel kapcsolatos KHR adatátadásra a vállalkozásokat az adott szerződések révén finanszírozó pénzügyi intézmények – mint referenciaadat-szolgáltatók – kötelesek a szerződéskötést követően, illetve annak módosulása, vagy a szerződésből eredő követelés átruházása esetén és időszakosan is, valamint esetleges előtörlesztés során. A finanszírozók számára előírás a nem szerződésszerű teljesítést követően a Társaság kezességvállalása révén csökkentett összegű mulasztás adatokra kiterjedő adatátadás is.

A Társaság a Hpt. 3. § (1) bekezdés g) pontja szerinti³ kezességvállalás pénzügyi szolgáltatást a finanszírozóknak nyújtja, melyből adódóan a kezesi kötelezettség teljesítésével polgári jogi alapú megtérítési igénye keletkezik a finanszírozott adósokkal szemben. A tárgyalt jogviszonyban tehát a Társaság nem nyújt a Hpt. 3. § szerinti pénzügyi szolgáltatást az adósok részére, e viszonyrendszerben ezért nincs referenciaadat-szolgáltatói minősége sem az adósok tekintetében.

A fentieket összegezve a KHR tv. előírásai nem vonatkoztathatók a Társaságra, illetőleg a Társaság és a pénzügyi intézmények által finanszírozott ügyfelei (adósok) közötti szerződéses jogviszonyra.

Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy az MNB a véleményét kizárólag az állásfoglalás kérelmben rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki, így az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak a Társaság által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag a Társaság tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok (például marketing) érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

Budapest, 2024. augusztus 22.

³ Hpt. 3. § (1) Pénzügyi szolgáltatás a következő tevékenységek üzletszerű végzése forintban, devizában vagy valutában: g) kezesség és garancia vállalása, valamint egyéb bankári kötelezettség vállalása.